

Een school als een dorp

Door Barbara de Goederen

Drie dagen na onze aankomst in Oman, eind 2012, brachten we onze jongens voor het eerst naar PDO-school. Het deed ons enorm denken aan de lagere scholen waar we zelf op hadden gezeten, dus wij voelden ons er meteen thuis – en de jongens gelukkig ook al snel. Maar eerlijk is eerlijk, het was best een oud gebouw, en toe aan vervanging. Die liet zoals

bekend even op zich wachten, maar uiteindelijk kon onze jongste in zijn laatste jaar primary school de nieuwbouw nog net meemaken. En weer was het gevoel bij binnenkomst: dit lijkt wel een Nederlandse school! Maar dan een moderne. Dat gevoel blijkt te kloppen. Aan de basis van het ontwerp staat namelijk de Nederlander Teun van Wijk. Hij is verbonden aan ICSadviseurs, een adviesbureau op het gebied van vastgoedprojecten.

Dit bureau is 60 jaar geleden opgericht, toen er in het kader van de wederopbouw veel scholen werden gebouwd. Vanuit schoolbesturen bestond de behoefte om bij de nieuwbouw nu eens niet uit te gaan van stenen, maar van het leren. Een van de ontwerpen die hieruit voortkwam was een plattegrond in H-vorm, een beetje zoals - jawel - de oude PDO-school.

Een nieuwe school

Hoe is Van Wijk betrokken geraakt bij de nieuwbouw van de PDO-school? "Dat kwam eigenlijk doordat in Nederland rond 2009 de crisis begon, die natuurlijk ook in de bouw toesloeg. Veel van onze projecten werden stopgezet. Toen zijn we eens gaan kijken waar er ter wereld nog wel werd gebouwd, en kwamen uit op China, Rusland en de Golfstaten. Dat laatste leek het meest aantrekkelijk. Met vijf bedrijven die actief waren in de bouw van scholen hebben we toen een handelsmissie georganiseerd naar Saoedi-Arabië, Qatar en Oman. In Muscat was er een door de ambassade en Kamer van Koophandel georganiseerde workshop, waarop we ons konden voorstellen aan een zaal vol Omani's. Peter Wassink, toen net aangesteld als hoofd van de PDO-school, was er ook en die kwam meteen naar ons toe, want wat wij konden bieden was precies wat hij zocht. Wat wij doen, is in overleg met de school omschrijven wat de bedoeling is, wat de school nodig heeft. Met dat programma van eisen kan vervolgens

de architect gaan ontwerpen. Voor PDO was er al een ontwerp, maar dat sloot eigenlijk niet goed aan bij het op de school gebruikte IPC-onderwijs, het International Primary Curriculum."

En dus ging Van Wijk aan de slag, in overleg met de schoolleiding, leraren en het Ras al Hamra projectbureau, met als opdracht 'to make the best school in the Gulf region', zonder zich zorgen te maken over de kosten. Dat was natuurlijk een ongekende luxe, maar tegelijk ook best lastig, om zonder kaders te werken. Dat werd later allemaal wel wat scherper gesteld, maar in het begin moest er worden gezocht naar de juiste focus: wat vind je nou belangrijk voor het leren in deze school? Die periode van veel rondkijken, veel praten, was erg leuk en leerzaam. "Wat ik ook bijzonder vond, en wat ik in Nederland nog niet zo had meegemaakt (omdat iedereen daar al 20 jaar op dezelfde school werkt), was dat leraren er soms maar drie of vijf jaar zijn, en dan weer doorgaan naar een ander land. Die hadden dus allerlei verschillende ervaringen van andere internationale scholen. Het zijn vaak stoere, avontuurlijke mensen."

International Primary Curriculum

Vooraf Peter en zijn vrouw Joice hadden heel duidelijke onderwijskundige ideeën. "Zij vroeg bijvoorbeeld meteen: waarom heeft een lokaal altijd vier hoeken? Zij zou er liever acht hebben! Het IPC gaat namelijk uit van de theorie van Gardner, dat er acht soorten bekwaamheden zijn waarmee je kunt leren en problemen oplossen. Niet alleen verbaal/linguïstische en logisch/mathematische intelligentie, waar klassieke scholen vooral mee werken, maar ook visueel/ruimtelijke, muzikaal/ritmische, lichamelijke/kinesthetische, interpersoonlijke, intrapersoonlijke en natuurgerichte intelligentie. Iedereen beschikt in principe over al deze intelligenties, maar heeft meestal een voorkeur voor een bepaalde manier van leren. Je leert het makkelijkst als je dat kan doen op een manier die aansluit op je beter ontwikkelde talent. Dat principe heet

Interview met Teun van Wijk

matching. Zo kwamen we op het idee voor de lokalen met de acht hoeken, zodat je in elke hoek iets kunt exposeren wat aansluit op een van die intelligenties. Zo kan elk kind zich in het lokaal thuis voelen, want je voelt je prettig als je iets van je eigen talent en interesse herkent in je omgeving. Die andere vorm maakt zo'n lokaal ook meteen veel speelser, veel minder een hok."

Omdat er veel in die lokalen gebeurt, moesten ze ook groter worden dan in het oorspronkelijke ontwerp. "De kinderen werken veel in groepjes, waarin als het goed is de verschillende intelligenties vertegenwoordigd zijn: zo dagen ze elkaar uit om ook andere talenten te ontwikkelen. Dat wordt stretching genoemd, en kan heel inspirerend zijn. Wat ik een ontdekking vond, is dat de school werkt met hoge tafels en stoelen, met verstelbare voetensteunen. Dan kan ieder kind op gelijke hoogte werken aan het project waar ze mee bezig zijn, ondanks de soms grote verschillen in lengte in dit internationale gezelschap. En de docent kan makkelijk rondlopen en aanschuiven bij de groep. Zo zie je dat elk detail aansluit bij het leren."

Voor het derde principe, 'celebrating', is veel ruimte gecreëerd aan de wanden, die in de hele school bekleed zijn met prikboardmateriaal. De resultaten van het leren kunnen daar dan worden geëxposeerd, en dat geeft de kinderen de mogelijkheid om elkaars talenten te respecteren en waarderen. "Het plezier in leren wordt als heel belangrijk gezien, en dat kun je krijgen doordat je ontdekt dat je kunt leren van een ander. Je leert te waarderen hoe verschillend mensen zijn, en dat past ook goed in het internationale karakter van de school, met al zijn culturen."

Een school voor iedereen

Die drie principes komen ook terug in het totale ontwerp van de school, dat opgezet is als een

dorp, een 'learning village'. Hoewel Van Wijks werk als 'educational architect' bestaat uit het opstellen van een eisenpakket in de vorm van een lange tekst, werd er deze keer ook gevraagd om wat schetsen. Zijn grondplan is nog terug te vinden in het uiteindelijke ontwerp van de architecten van KEO International Consultants. Het lokaal met z'n hoekjes is je huis, de klas je familie, daar voel je je geborgen: matching. De lokalen liggen in groepjes van zes aan een gezamenlijke straat. Die zijn lekker breed gemaakt, zodat je daar makkelijk activiteiten kunt doen, je ideeën kunt uitwisselen met leeftijdgenoten uit andere klassen: stretching. Elke straat komt uit op de markt, de 'learning souq', waar je aan de hele school kunt laten zien wat je hebt geleerd: celebrating. En daar kunnen zelfs mensen van buiten komen. Zo wordt het steeds een stapje spannender.

"Aan die markt liggen ook de ruimtes waar de hele gemeenschap gebruik van kan maken. De bedoeling was om ook veel ouders binnen te halen, wat wij een brede-schoolvoorziening zouden noemen. De hele buurt zou moeten komen sporten, kookcursussen doen, muziek maken... Daarom is de sporthal ook zo enorm groot. Het kooklokaal moest worden gemaakt naar Nederlands model, met voorin een demonstratiekookplek. Maar dan wel met luxe snuffjes als een camera erboven, zodat je ook kunt projecteren wat er gebeurt."

Als hij naar het resultaat kijkt, vindt Teun het dan vooral een internationale school, of Omaans, of toch ook wel Nederlands? "Eigenlijk alledrie. Typisch Nederlands, en dat vond ik natuurlijk leuk om te doen, zijn de terrassen, de tribunes waar iedereen op kan zitten. Wat ik trouwens erg grappig vind is dat het soms andersom wordt gebruikt, dan zitten de kinderen op de vloer en is de voorstelling op de trappen. Het inzetten van ruimte tussen de lokalen als gebruiksruimte, dat zie je in Nederland ook heel veel. En het idee van een brede school, de keuken en zo, is ook erg Hollands. Typisch Omaans is er niet zo heel veel, maar natuurlijk wel de raam- en gevelversieringen in Omaanse stijl, die aansluiten bij de stijl van de rest van de wijk. Net als het later toegevoegde monument, waar alle richtingen elkaar ontmoeten. En de gebedsruimtes uiteraard. Ik vind overigens wel dat het resultaat heel mooi staat in het landschap, met die steenachtige kleuren die overgaan in de bergen erachter. Het internationale zie je toch vooral in het toepassen van de IPC-principes."